

RECONFIGURĂRI IDENTITARE ÎN CONTEMPORANEITATE ÎN SPAȚIUL NON – OCCIDENTAL

Dumitru DODUL

Universitatea de Stat din Moldova
Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: Dumitru Dodul, email: doduld@mail.ru

IDENTITY CONFIGURATIONS IN CONTEMPORARY IN NON-WESTERN SPACE

Keywords: *identity, otherness, culture, globalization, diversity.*

Cuvinte-cheie: *identitate, alteritate, cultură, globalizare, diversitate.*

Identitatea și Alteritatea sunt concepte fundamentale ale gândirii umane pe care le întâlnim de fiecare dată, în cadrul discursului științific și filosofic, politic, economic și cultural, atunci când revenim la problema Celuilalt. În acest sens, confruntarea cu adevărul despre noi înșine, presupune un anume gen de resemnare, una care în primele momente poate genera o stare de angoasă, totuși până la urmă oferă o protecție împotriva deziluziilor care ne așteaptă atunci când ne auto-amăgim.

Aforismul delfic atribuit lui Socrate „cunoaște-te pe tine însuși”, este un tip de discurs educațional practicat înaintea maeutului, care afirmă pentru prima dată existența individuală, independența spiritului și conștiința existenței proprii. Astfel rolul educației în promovarea atitudinilor și a comportamentelor este unul universal și recunoscut în prezent. Competențe precum toleranța, creativitatea și spiritul de inițiativă îl ajută pe om să-și dezvolte capacitatea de a gândi în mod critic, de a-și dezvolta flexibilitatea, autonomia și capacitatea de a comunica cu Celălalt.

Idei cu referire la diferențele dintre Occident și Orient ținem să le interpretăm începând cu campania lui Alexandru Macedon împotriva perșilor, totuși această dihotomie începe să fie fundamentă teoretic începând cu secolul al XVIII-lea. În acest sens Montesquieu în „*Scrisorile persane*” care cu mult înainte de apariția conceptelor de instituții sociale, diferențe interculturale, distincțiile modurilor de existență socială/culturală „occidentală” și „non-occidentală”, le va transpune în roman. Acestea sunt parte a ideilor luministe considerate fundamente ale democrației și ale progresului, cu efecte asupra gândirii, politicii și societății europene în ansamblu. În explicații invocate de reprezentanți ai gândirii iluministe, despre drepturi și libertăți fundamentale ale omului, aceștia menționau că, absența proprietății private în Est - creează o situație ce ar duce la „sclavie generală”. Constatări făcute în maniera anticilor romani, care considerau că nu poate exista umanism fără drept privat și ocrotirea juridică a personalității.

Reieșind din cele menționate supra - direcția de analiză constă în urmărirea modului cum culturile interrelaționează și care este dinamica acestor sisteme culturale implicate în aceste procese.

Cercetători consacrați studiului culturii și civilizației precum O. Spengler, A. Toynbee, D. Wilkinson, W. McNeill, S. Huntington, ș. a. propun criterii ale civilizațiilor locale, care variază de la un autor la alt autor și care permit ca una sau alta dintre societățile vizate sau a unui grup de

comunități să fie recunoscute drept civilizație/entitate separată. Spre exemplu, Wilkinson abordează civilizația luând drept fundament criteriul interconexiunii dintre diferitele comunități și nu în baza „unui oraș-stat, orașe-stat sau o structură politico-militară/imperiu, care au relații cu state ce nu fac parte dintr-o astfel de entitate, în care toți actorii interacționează în baza anumitor reguli. Wilkinson propune noțiunea de „civilizație centrală”/„*Central Civilization*” sau „sistem mondial central”/„*Central World-System*”, despre care el susține că a apărut în jurul anului 1500 î.Hr. odată cu integrarea civilizației mesopotamiane și egiptene. Apoi acest proces a cuprins civilizația din Marea Egee către 560 î.Hr., Civilizația Hindușă către anul 1000 d.Hr., în rezultatul marilor descoperiri geografice - Lumea Nouă, către 1500, și în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, sunt integrate civilizațiile din Orientul Îndepărtat.

Astfel, Orientalismul ce se naște odată cu expansiunea capitalismului european insistând să-l prezinte pe Celălalt/ Islamul/țările arabe și asiatice prin prisma unor stereotipuri: ca o vastă regiune ciudată, exotică și periferică, cu regimuri politice instabile și violente, ce pun în pericol securitatea internațională, deci, entități care resping „bunele practici democratice”. Cunoaștem despre importanța legăturilor de familie și a coeziunii realizate între membrii aceleiași familii, în comunitatea islamică, extrapolate la nivelul întregii comunități, situații absolut străine multor occidentali. Solidaritatea însă, nu exclude regulile unui dialog rezonabil.

Transformările societății, dezvoltarea ei solicită definiții și clasificări care să stabilească reguli. Astfel în secolul al XIX-lea, apare necesitatea studierii identității odată cu dorința de a înțelege existența umană inițial în planul individual și apoi colectiv, însă trebuie menționat că, în acea perioadă lumea avea o altă dinamică și putea fi încadrată în anumite tipare. În secolul XX sunt tipare capitaliste și socialiste, în prezent însă, problema căutării identitare nu mai poate fi tratată în baza acestora, deoarece stabilitatea (relativă) nu mai este o caracteristică lumii contemporane. Schimbările majore deja nu sunt legate de epoci și comunități ci de individ, ele formează o structură globală, transcend în sensuri particulare: serviciu, starea civilă, sexul, conștiință care nu mai cunosc cutumele sau tiparele epocilor anterioare. La etapa actuală se constituie un cadru, inclusiv în state non-occidentale, care acceptă mai mult sau mai puțin diferențele și semnificațiile culturale ale membrilor comunității care interrelaționează între ei. Din aceste considerente putem afirma că, în mare măsura politicile culturale și educaționale vor avea un impact asupra relațiilor cu Celălalt, atât în spațiu, cât și în timp.